

zom in vetrom. Panji pod njim prezimujejo pri isti temperaturi, to pa prispeva k dobremu počutju čebeljih družin. Čebelja gruča je bolj konstantna, presnavljanje je enakomernejše in poraba hrane manjša. Če so žrela zaledenela ali zaprta s poledenelim snegom, jih previdno očistimo. Ob morebitni odjugi in napovedanih toplih dni okoli čebelnjaka čim prej odstranimo sneg. Na tla nasujemo slamo, žaganje ali kak drug drobir. Če ob izletnih dneh pozimi zasnežena tla niso posuta z drobirjem, čebele na tleh otrpnejo in se nikoli več ne vrnejo v panj.

Če na podnici ali dnu panja najdemo čebeljo družino, ki je otrpnila od mraza, jo lahko rešimo tako, da jo preselimo v toplejši prostor. Tam čebele na podnici popršimo s toplo vodo, tako da še žive čebele oživijo. Če oživi večina čebel, takšen panj za stalno namestimo v topel in dobro zračen prostor, hkrati pa družini dodamo dovolj hrane za teden ali dva. Hrano ji dodajamo vse do pomladi, ko takšno družino postavimo na primerno mesto v čebelnjaku.

Rezultati testiranja prototipa osmukalnika

Nataša Lilek*, natasa.lilek@czs.si, **Boštjan Noč**, bostjan.noc@czs.si, in **Marjan Dolinšek**, dolinsek.marjan@gmail.com

V preteklosti smo že pisali, da si v ČZS prizadevamo za izboljšanje pridelave cvetnega prahu osmukanca, zaradi česar smo v minulih letih testirali osmukalnike, ki so na voljo na našem tržišču. Testirali smo le zunanje osmukalnike cvetnega prahu, saj so ti za večino slovenskih čebelarjev zaradi panjskega sistema najbolj uporabni. Po treh letih testiranja pa ugotovitve, žal, niso bile spodbudne.

Ugotovili smo, da večine osmukalnikov, ki so na voljo na našem tržišču, ne moremo namestiti brez poprejšnje domače predelave, poleg tega pa smo naleteli tudi na težave, ki so bile posledica kakovosti materialov, iz katerih so osmukalniki narejeni. Najpogostejše težave so bile, da osmukalnikov ni bilo mogoče preprosto namestiti na žrelo panja. Pri nekaterih smo morali za pritrditev uporabiti celo žeblice in mašiti odprtine, skozi katere so čebele uhajale v panj, ker osmukalniki na določenih mestih niso dovolj tesnili. Spet druge smo morali doma predelovati, da smo jih lažje pritrdili na žrelo panja. Težave so se pojavile tudi pri patentu odpiranja in zapiranja osmukalne ploščice, saj jo je velikokrat odprl/zaprl že sunek vetra. Težave so povzročale tudi različne osmukalne ploščice, pri katerih so bile odprtine za prehod prevelike, tako da so čebele skupaj z večino prinesenega cvetnega prahu brez težav uhajale v notranjost panja.

Pozimi čebele potrebujejo zgolj mir, kajti vsako vznemirjenje slabi stabilnost družine in njeno zdravstveno stanje. Zaradi nemira čebele porabijo veliko več hrane, ker pa pozimi ne morejo redno izletavati, kaj hitro zbolijo za grižo. Prav tako zaradi nemira se čebele bodisi posamič bodisi v skupini ločijo od gnezda, zaradi česar otprnejo od mraza, padejo na podnico in tam žalostno končajo.

Zaradi tega moramo preprečiti kakršno koli hojo okoli panjev, še posebej živali in živine. Prava nadloga za čebele so pozimi različne vrste ptic, ki niso odletele v južne kraje. Mnenja o tem, kako jih odgnati, so deljena. Nekateri menijo, da je treba v bližini obesiti hrano, ki bo ptice odvrnila od čebelnjaka, drugi pa trdijo, da jih prav to privablja k čebelnjaku.

Skratka, zima z nizkimi temperaturami in obilico snega je zelo kritično obdobje v življenju večine kopenskih živali v naših krajih. Ker čebele pri temu niso izjema, je naloga čebelarjev, da jim v tem obdobju omogočimo čim boljše življenjske razmere. ■

Velike pomanjkljivosti smo zaznali tudi pri predalčkih osmukalnikov. Ti so bili izdelani bodisi iz lesa bodisi iz plastike, velikokrat z različnimi robovi in zarezami, v katere se je zaril cvetni prah, nato pa v njih začel plesneti. Poleg tega jih je bilo zelo težko čistiti. Še posebej problematični pa so bili leseni predalčki, saj se je na lesu razvila črna plesen. Takšnih predalčkov kljub večkratnem pranju in odstranjevanju plesni z brusnim papirjem nismo nikoli več mogli popolnoma očistiti, premazovanje predalčkov z barvami za zaščito lesa pa ni priporočljivo. K povečane-

Prototip boljšega osmukalnika med testiranjem na raziskovalnem čebelnjaku

* Svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

mu plesnenju pripomore tudi kondenz, ki se zaradi ventiliranja čebel čez noč nabere na strešici osmukalnika, tako da naslednji dan kaplje padajo v sveže nabran cvetni prah. Zaradi tega se v njem poveča vsebnost vode, s tem pa tudi dovzetnost za razvoj plesni. Predalčke osmukalnikov je bilo v nekaterih primerih težko namestiti, saj so se aluminijska vodila ob večkratni uporabi nekoliko ukrivila, zato niso omogočala dobre prožnosti.

Poleg testiranja materiala osmukalnika smo spremljali tudi donose cvetnega prahu. Ti so se od osmukalnika do osmukalnika zelo razlikovali.

Predalček prototipa je izdelan iz nerjaveče mreže.

Vedno smo testirali po tri enake osmukalnike, nameščene na žrela panjev, v katerih so bile čebelje družine, pri katerih smo pred tem ocenili živalnost. Tako je bil osmukalnik istega tipa nameščen na panje čebeljih družin, ki so bile ocenjene kot dobra, povprečna in kot slaba. V eni skupini so bile torej tri čebelje družine z istim osmukalnikom. S tem smo želeli izključiti možnost vpliva čebelje družine na donos. Po enem tednu smukanja smo skupine osmukalnikov med seboj zamenjali.

Tri leta zapored je največji donos dosegel isti osmukalnik, žal, pa je bil izdelan iz zelo neakovostnega materiala. Težko ga bilo že namestiti na panj, osmukalna ploščica se je zelo težko odpirala in zapirala, pod vplivom sonca se je material zelo zvijal

itd. Sklep našega testiranja je bil, da na tržišču ni osmukalnika, ki bi ga čebelar lahko uporabil brez poprejšnje domače predelave in bi bil izdelan iz materiala, ki ne plesni, čebelarju pa ob optimalnih zunanjih razmerah omogoča razmeroma dober donos cvetnega prahu.

Na podlagi teh izkušenj smo sklenili ustanoviti projektno skupino za izdelavo prototipa boljšega osmukalnika. V skupino smo povabili čebelarje z večletnimi izkušnjami na področju smukanja cvetnega prahu ter strokovnjake, ki se ukvarjajo s projektiranjem in inovacijami na področju čebelarstva. Člani projektne skupine so Jožef Smrkolj, Marjan Dolinšek, Zdenko Savšek, Leopold Sešlar, Ivan Sopotnik, Jože Pikelj in Ivan Mizori. Na prvem sestanku so se seznanili z ugotovitvami testiranja in izkušnjami ČZS.

Nato so člani skupine tudi na podlagi svojih izkušenj začeli iskati rešitve za izdelavo boljšega osmukalnika. Izhodišča so bila jasna: izdelan mora biti iz materiala, ki ni podvržen plesnenju, predalček osmukalnika mora biti dovolj zračen, uporabljena mora biti ustrezna, ne preširoka osmukalna ploščica, zmanjšati je treba nabiranje kondenza na notranji strani strešice osmukalnika, donos pa mora biti primerljiv z najboljšim osmukalnikom cvetnega prahu, ki ga je mogoče kupiti na našem tržišču. Dogovorili smo se za projektiranje dveh osmukalnikov: eden naj bi bil projektiran po klasičnem zunanem osmukalniku, pri katerem je osmukalna ploščica postavljena vertikalno, drugi pa naj bi bil projektiran po načelu notranjega osmukalnika, pri katerem je osmukalna ploščica skrita v notranjosti in postavljena horizontalno.

Popolnoma prenovljen je predalček osmukalnika; ta je zdaj v celoti oblikovan iz nerjaveče mreže, na sprednjem delu pa je zaščiten proti neposredni izpostavljenosti soncu in dežju. Takšna oblika predalčka omogoča zračenje, s tem pa zmanjšuje možnosti za razvoj plesni. Tudi njegova namestititev je razmeroma preprosta, saj zaradi stranskih vzmeti deluje kot magnet. Izhodi za čebele so v obeh primerih na zgornji strani osmukalnika, uporabljena je trapezoidna osmukalna ploščica.

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA

NOVO!

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313
tel.: 05 973 05 36 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Sprejemam
prednaročila za
osmukalnike.

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.

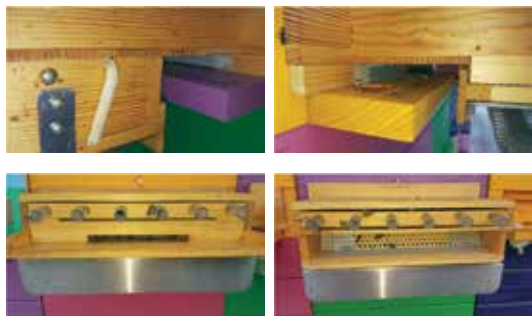
**Oddajamo apartma
„Čebelarjeva hiška“**

041/726-175

Terme Olimia

Za čebelarje 5% popusti

www.turizem.tevzeve-dobrote.si

Izboljššan prototip z odvajanjem zraka iz notranjosti panja, da se na strešici osmukalnika ne nabira kondenz.

Tako izdelana prototipa smo letos testirali na enek način, kot je opisan zgoraj. Za kontrolo smo uporabili osmukalnik, ki se je v prejšnjih letih izkazal kot najboljši v donosu cvetnega prahu. V obdobju od 7. maja do 7. junija smo preverili količino donosa in spremljali obstojnost materiala. V prototipih je bilo v tem obdobju zbranih povprečno po 2561,7 g in 2626,3 g cvetnega prahu, v kontrolnem osmukalniku pa 2417,7 g. Iz tega smo sklepali, da je donos obeh prototipov primerljiv s kontrolnim osmukalnikom.

Osmukalnik je bilo preprosto namestiti na žrela panjev. Še vedno pa je bil problematičen material osmukalnika. Za izdelavo je bil uporabljen smrekov les in veliki težavi sta bili plesnenje osmukalnika in nabiranje kondenza na notranji strani njegove strešice. Tako kot pri testiranju lesenih osmukalnikov z našega tržišča se je tudi na novih prototipih začela pojavljati črna plesen, ki je z lesa ni bilo več mogoče odstraniti, poleg tega pa je osmukalnik imel tudi nekoliko premajhne odprtine za izhod trotoev, zato so ti ostajali v njem. Poleg tega je bila pri osmukalniku s horizontalno osmukalno ploščico nekoliko premajhna naletna deska, tako da so se čebele motile in vstopale v panj skozi tulce, namenjene izhodu.

Notranjost osmukalnika po dveh mesecih uporabe. V njem ni opaziti sledi črne plesni.

Predalčki osmukalnika so se izkazali kot zelo dobri. Čebelarji se moramo zavedati, da je treba cvetni prah pobirati vsaj enkrat na dan (če je le mogoče, je priporočeno pobiranje dvakrat na dan), vsak dan pa je treba predalček temeljito očistiti pod tekočo pitno vodo ter ga posušiti. Ker nismo bili zadovoljni z obstojnostjo materiala osmukalnika, je projektna skupina zasnovala izboljšavo, ki je omogočila drugačen prehod zraka iz notranjosti panja še po drugi poti in ne v celoti skozi osmukalnik. Izboljšava prototipa je nekoliko dvignjen osmukalnik, tako da zrak iz notranjosti prehaja ven že na žrelu panja, poleg tega pa so na sprednji strani osmukalnika narejene odprtine na mestu, ki je namenjeno izhodu čebel. Tako predelana prototipa sta bila na čebelje panje nameščena avgusta in septembra. Plesnenja, ki se je pojavljalo pri prvih prototipih, po rekonstrukciji obeh osmukalnikov nismo več opazili.

Zelo pomembno je, da lahko izsledke testiranja in preizkušene osmukalnik ponudimo tudi slovenskim čebelarjem. Prototipa osmukalnika bosta predstavljena na vsakoletnem čebelarskem strokovnem srečanju in razstavi v Celju (ApiSlovenija). ■

Na Apimondii v Koreji (I. del)

Franc Šivic, francs@silvaapis.si

Azija – celina skrajnosti

Letos sem dvakrat potoval v Azijo. Najprej januarja v Bangladeš in nato septembra v Korejo, kjer sem se skupaj z vodstvom ČZS udeležil svetovnega čebelarskega kongresa Apimondia 2015. Obe državi sta glede gospodarske razvitosti, urejenosti in življenjskega standarda ljudi primer dveh skrajnosti:

nepopisne revščine in zaostalosti v eni ter bogastva in intelektualnega potenciala v drugi. Pa vendar gre za državi na isti celini – v Aziji.

Korejsko čebelarstvo

Koreja je bila v vojni leta 1950 tako rekoč do tal porušena, letos pa sem tam občudoval moderna me-